

Petr SMRŽ, „Četnictvo a jeho činnost na Českobudějovicku v době první Československé republiky, se zvláštním zřetelem k Četnické stanici Borovany (1919–1939).“ (Bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích). České Budějovice 2023, 115 s. včetně příloh.

Hodnocení vedoucí bakalářské práce

Četnictvo, jeho organizace, činnost, osudy a vývoj, představuje jedno z badatelsky velmi populárních témat minimálně v posledních třech až čtyřech desetiletích. Podobné téma si zvolil i Petr Smrž, když se rozhodl zpracovat bakalářskou práci nazvanou „Četnictvo a jeho činnost na Českobudějovicku v době první Československé republiky, se zvláštním zřetelem k Četnické stanici Borovany (1919–1939).“

Předkládaná bakalářská práce je rozčleněna do pěti hlavních kapitol a velkého množství podkapitol a jejich částí, což jí však překvapivě neubírá na přehlednosti, třebaže je tím text poněkud atomizován do malých (a někdy až velmi malých) bloků. **Dvě první kapitoly** (s. 9–69) jsou věnovány četnictvu v ČSR obecně a tedy i všem možným aspektům jeho vzniku, existence, organizace, legislativního zakotvení, postavení v rámci ozbrojených sil, fungování, činnosti běžné i mimořádné, speciálních úkolů, výstroje a výzbroje, povinností a omezení, vzdělávání a také každodenního života četníků atp. Autor zde vyšel z informací shromážděných na základě studia sekundární literatury nebo internetových zdrojů (zákony, normy, směrnice apod.), a proto má celá tato rozsáhlá část jeho kvalifikačního spisu ryze kompilační charakter. Přestože je zpracována zevrubně a pečlivě, jisté úskalí lze vidět například v tom, že autor využil poměrně omezený počet zdrojů, z nichž čerpal (de facto pouze tři souhrnná monografická zpracování, několik kratších studií a rovněž několik internetových zdrojů), ale i v tom, že některá z nich čerpaná zjištění přejímá poněkud nekriticky.

Další kapitoly (s. 66–100) jsou zaměřeny na Českobudějovicko, konkrétně pak na městečko Borovany (sídlo samostatné četnické stanice) a jeho okolí v rámci soudního okresu Trhové Sviny, který byl součástí politického okresu České Budějovice. Zde autor kombinuje kompilativní přístup s prací s originálními archivními dokumenty dochovanými ve fondu *Četnická stanice Borovany* v SOkA České Budějovice. Na tomto místě je třeba uvést, že autor předkládané práce prošel během přípravné heuristiky skutečně poctivě značné množství větších i drobných fondů, které se týkaly četnictva na Českobudějovicku, aby byl bohužel nakonec nucen konstatovat, že jejich dochování není ani zdaleka uspokojivé. Zvolil proto zaměření práce

na jedno konkrétní území a na něm fungující konkrétní četnickou stanici, pro kterou měl k dispozici relativně dobře a celistvě dochované prameny.

Zejména čtvrtá kapitola práce je cenná tím, že přináší zevrubné, detailní a zatím nepublikované informace z doposud neznámých a neprostudovaných dokumentů, podrobnou analýzu těchto pramenů z hlediska jejich správního využití, diplomatické povahy a způsobu vedení, a především jejich vcelku zdařilou interpretaci. Při ní autor vyšel z obsahu prvních dvou kapitol své práce, když se zaměřil na komunikaci borovanských četníků s mnoha dalšími veřejnými i polosoukromými subjekty. Rozčlenil je podle jejich (hierarchického i jiného) postavení vůči ČS Borovany plynoucího z prvorepublikové legislativy, a současně i z hlediska četnosti a závažnosti vzájemné informační výměny, jak se odrážela přímo ve studovaných dokumentech. Cenné jsou například autorovy poznatky o venkovské kriminalitě na Borovansku anebo o postupné proměně charakteru úkolů plněných borovanskými četníky po změnách režimů: od září 1938 za tzv. druhé republiky, a zejména pak od března 1939 po nacistické okupaci okleštěného zbytku ČSR.

Zajímavým aspektem je také využití tiskem vydaného ego dokumentu, a sice osobních pamětí vrchního strážmistra Václava Šrola stojícího po dvě desetiletí v čele borovanské četnické stanice. Tento pramen autorovi poskytl materiál k doplnění „suchých“ úředních informací získaných ze staničních knih a z podacích protokolů také o jistý „lidský“ rozměr četnické služby v období první Československé republiky.

Práce obsahuje rovněž všechny další nezbytné součásti jako poznámkový aparát, seznam použitých zkratk, soupis použitých pramenů, sekundární literatury a internetových zdrojů, a také vhodně vybrané a zdařile zpracované přílohy.

Bakalářská práce Petra Smrže nesporně splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních spisů. Ráda ji proto doporučuji k obhajobě, ale s ohledem na využití omezeného množství informačních zdrojů a někdy i nekritické přejímání v nich obsažených údajů navrhuji hodnocení stupněm **v e l m i d o b ř e**.